

EKO-CODE VOOR AKKER- EN TUINBOUW

EKO-KEURMERK WINT AAN WAARDE

De Europese bio-wetgeving is voor alle EU-landen hetzelfde, maar verschillende landen kennen ook private biologische merken met normen die verder gaan dan de EU-regels, zoals bijvoorbeeld Bioland en Naturland. In Nederland vervult het EKO-keurmerk deze rol. Inmiddels is er een EKO-code voor akker- en vollegrondstuinbouw opgesteld. Hoe ziet deze eruit? TEKST | LEEN JANMAAT

Hans Fuchs is projectmanager voor het EKO-keurmerk programma. Hij legt uit wat de waarde is van het EKO-keurmerk en hoe het ervoor staat: “Met het EKO-keurmerk laat de sector zien dat de biologische productiesector zich ontwikkelt op verschillende duurzaamheidsthema’s. Dit gaat verder dan de nieuwe EU-verordening die vanaf 2021 geldt. Het is goed dat er gezamenlijke regels zijn voor biologische productie. Maar met zo veel landen en belangen worden er ook veel compromissen gesloten. Daardoor loopt de ontwikkeling op een aantal duurzaamheidsthema’s achter bij de maatschappelijke wensen in onze eigen regio. Met het risico dat biologisch zich minder weet te onderscheiden van andere duurzame keurmerken zoals bijvoorbeeld Milieukeur/Planetproof. Daarom willen we onder EKO-vlag boven op de biologische productieregels een aantal extra stappen zetten. Tot dusver vroeg het EKO-keurmerk slechts

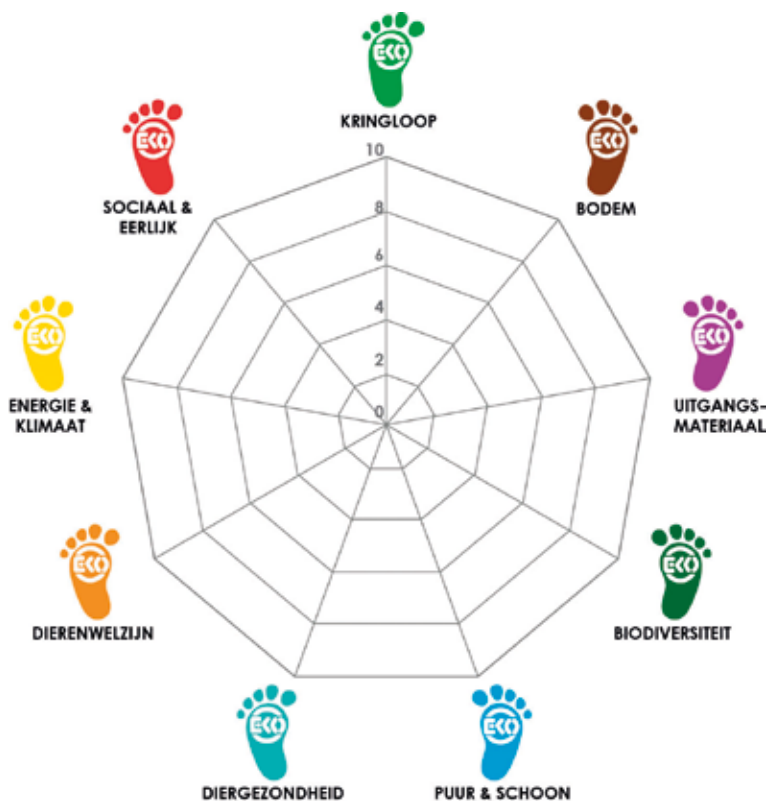
vrijblijvend inspanning van de landbouwers: naast het aanleveren van gegevens vraagt de stichting om twee verbeteracties gestoeld op de ambities van het bedrijf. Om het keurmerk onderscheidend te maken, wil je meer concreet zijn. Stichting EKO laat het initiatief wel bij de sectoren zelf, omdat dat

uiteindelijk het meeste impact en het beste draagvlak garandeert. Biologische varkenshouders hebben via de leveranciersvereniging van de Groene Weg als eersten het voortouw genomen om met elkaar aanvullende normen te formuleren. Deze zijn ter bevestiging voorgelegd aan de Stichting EKO-keurmerk. Op basis van dit voorstel gaan de varkenshouders nu aan de slag. Dit jaar is een overgangsjaar waarin ieder ruimte krijgt om aan de basisnormen te voldoen. Volgend jaar worden de teugels strakker aangetrokken, dan volgen ook inspecties op de bedrijven. Naast de Groene Weg heeft ook de biologische melkveehouderscoöperatie EKO-Holland zich gemeld bij de stichting om te werken met plus-normen. Met vertegenwoordigers van de regionale studieverenigingen akker- en vollegrondstuinbouw hebben we dit jaar ook een goede discussie gevoerd over plusnormen. Op grond hiervan hebben we nu een mooi voorstel liggen dat door de vertegenwoordigers van de studieverenigingen wordt uitgedragen. Dit voorstel is ook gedeeld met keten- en afzetorganisaties. Een erkenning van hun kant is van belang om het EKO-keurmerk tot waarde te brengen. Een EKO-code zal nooit in beton worden gegoten. Daarom ontvangen we graag reacties op het huidige voorstel.”

In het project Bio Duurzaam is er geoefend met werkvormen om verder te werken aan ontwikkeling van het bedrijf en de sector. Naast enthousiasme heeft dit ook inhoud opgeleverd voor de verschillende thema’s binnen het EKO-keurmerk. Op grond hiervan

Rekenmodel

	Basis score	Maximaal
Kringloop		10
Bodem	6	20
Uitgangsmateriaal		10
Biodiversiteit	10	20
Puur & Schoon	10	20
Energie & Klimaat		10
Sociaal & Eerlijk	2	10
Totaal	28	100

“Biologische varkenshouders hebben als eersten het voortouw genomen om met elkaar aanvullende normen te formuleren.”

is de voorgestelde EKO-code voor akkerbouw en volleggrondstuinbouw ontwikkeld. Hieronder de meest belangrijke onderdelen van het model.

• KRINGLOOP NORMVOORSTEL

Op dit thema zijn geen verplichte normen, maar facultatief door het bedrijf in te vullen maatregelen. Hierin staan de stromen organische stof centraal met als belangrijk onderdeel samenwerking en uitwisseling met veehouders.

• BODEM NORMVOORSTEL

Minimaal 25 procent rustgewas in het bouwplan
Rustgewassen zijn teelten die de bodem rust geven en iets toevoegen zoals vlinderbloemigen.
Maximaal 50 procent rooigewassen in het bouwplan
Rooigewassen leiden tot verstoring van de bodem en worden daarom begrenst opgenomen in het bouwplan. Deze beide normen zijn verplicht. Er zijn mogelijkheden om extra punten te behalen op dit thema, bijvoorbeeld door gebruik van minimale grondbewerking en andere maatregelen.

• BIODIVERSITEIT

Minimaal 5 procent van het oppervlak is beschikbaar voor biodiversiteit.
Het percentage areaal voor biodiversiteit wordt berekend met de formule die is ontleend aan een voorstel van Natuurweide. Voorlopig geldt de opgave zoals bij RVO is aangemeld.

• PUUR & SCHOON

Gewasbeschermingsmiddel waarvan negatieve milieu effecten bekend zijn, worden niet toegepast.
Het uitsluiten van gewasbeschermingsmiddelen die schadelijk (giftig) zijn voor de omgeving vormt een belangrijk criterium. Om maatschappelijk afbreukrisico

te beperken, streeft EKO naar uiterst beperkt gebruik van middelen en zeker geen middelen waarvan is vastgesteld dat ze schadelijk zijn voor de volksgezondheid en/of de omgeving. De EU-lijst met toegestane middelen wordt hiertoe gescreend op schadelijke werkzame stoffen, zoals koper, spinosad en pyrethrine.

• UITGANGSMATERIAAL

Op dit thema is er ontwikkelingsgericht gebruik van biologisch uitgangsmateriaal en uitsluiten CMS-rassen. Dit is in principe eenvoudig te checken omdat het nog maar enkele gewassen betreft.

• ENERGIE & KLIMAAT

Op dit onderdeel behaalt het bedrijf punten als het zelf (deels) voorziet in elektriciteitsbehoefte.

• SOCIAAL EN EERLIJK

Op dit thema bestaat een overkoepelende EKO-norm die voor alle aangesloten bedrijven geldt.
Het EKO-bedrijf is maatschappelijk betrokken en levert een actieve bijdrage aan de samenleving, bijvoorbeeld door het aannemen van medewerkers met een achterstand op de arbeidsmarkt, het aanbieden van zorg of het organiseren van lokale activiteiten.
Bij het inlenen van tijdelijke werknemers via uitzendbureaus wordt gebruik gemaakt van gecertificeerde bedrijven. EKO-bedrijven hebben langdurige samenwerkingverbanden met leveranciers en klanten en voeren met enige regelmaat ketengesprekken waarbij ook een eerlijke verdeling in de keten op de agenda staat. Tevens is er aandacht voor sociale aspecten bij inkoop van producten uit risicolanden. Dit thema maakt deel uit van de overeenkomst met de Stichting EKO-keurmerk.

Het rekenmodel omvat een berekening van de opstapnormen uitgedrukt in basis score (minimaal 28 punten) en een totaalscore (maximaal 100 punten). Het is aan de sector om te bepalen hoe hoog de lat komt te liggen. Voorlopig ligt deze op 50 punten van de totaal 100.

Bestuurslid Henk Klompe van BDEKO maakt tevens deel uit van Bioplant waar ook BioWad en Vereniging bioboeren Zuidwest zitting in hebben. Hij onderschrijft de noodzaak om met het EKO-merk meer profiel te geven aan biologisch en vervlakking tegen te gaan. Henk heeft actief bijgedragen aan de ontwikkeling van deze EKO-code en is benieuwd hoe de achterban aankijkt tegen het EKO-keurmerk en specifiek de EKO-code voor akker- en tuinbouw zoals deze nu is opgesteld: “Komend najaar staat dit onderwerp weer op de agenda van onze BDEKO bijeenkomst. We peilen dan de meningen over deze EKO-code akkerbouw. De huidige EKO-code noemen we versie 1.0 en als we het eens worden maken we een eindconcept als voorstel voor stichting EKO-keurmerk.” ■